

بررسی رابطه خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی در بین دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه ناحیه شهر یزد

علی جعفری ندوشن^۱، زینب حریت^۲، سحر ابدی^۳، دکتر ناصر محمدی^۴، حسن زارع^۵

^۱ دانشجوی دکتری دانشگاه بین الملل دانشگاه امام رضا(ع)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد راهنمایی و مشاوره دانشگاه آزاد یزد

^۳ مسول مقاله و مشاور آموزش و پرورش ناحیه ۱ شهرستان یزد

^۴ عضو هیات علمی پیام نور

^۵ کارشناس ارشد سنجش و اندازه گیری دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

این تحقیق با هدف بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی در بین دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه ناحیه شهر یزد انجام گرفت. این تحقیق توصیفی از نوع علی - مقایسه ای بود. جامعه آماری تحقیق را کلیه دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه ناحیه ۱ شهر یزد و نمونه شامل ۱۵۰ نفر از دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه بود. روش نمونه گیری، خوشه ای مرحله ای بود و پرسشنامه های بکار رفته در تحقیق عبارت بودند از: - پرسشنامه هوش هیجانی که در این مقیاس کلی، سه خرده مقیاس وجود دارد الف- نظم دهی و کاربست هیجانات ب- خوش بینی و مثبت نگری و ج- ارزیابی هیجانات بود همچنین از پرسشنامه کیفیت زندگی جهت سنجش ۴ زیر مقیاس در حیطه های الف- حیطه سلامت جسمانی(فیزیکی)، ب- حیطه روانشناختی، ج- حیطه روابط اجتماعی و د- حیطه محیط زندگی استفاده گردید. برای سنجش خلاقیت از پرسشنامه خلاقیت در چهار بعد سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری و بسط استفاده گردید. همچنین داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و فرضیه های تحقیق که بیانگر رابطه بین خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی در بین دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه بود مورد تایید قرار گرفت. با توجه به ارتباط بین خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی دانش آموزان توصیه می گردد تا با فراهم کردن زمینه های محیطی خلاقیت و آموزش هوش هیجانی به نوجوانان دختر در جهت ارتقاء سطح کیفیت زندگی آنان تلاش بعمل بیاید.

کلید واژه ها: خلاقیت، هوش هیجانی، کیفیت زندگی

۱. مقدمه

کیفیت زندگی مقوله ای است که ارتباط بسیار تنگاتنگی با حوزه سلامت، رفاه عمومی، بهزیستی ذهنی و خود ارزشمندی دارد (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۰) مفهوم کیفیت زندگی در افراد با مشکلات پزشکی و روان پزشکی، زیست محیطی و تحولات شهری مطرح است (دنکرت، بارک، دنکرت و سرجنت^۱؛ ۲۰۰۸) اما امروزه مفهوم کیفیت زندگی در تمامی ابعاد مطرح شده است (جعفری و همکاران، ۲۰۱۵) از جمله کیفیت زندگی در مدرسه که می توان رضایت و بهزیستی کلی دانش آموزان از تجارب مثبت و منفی فعالیتهای درون مدرسه تعریف کرد (کاراتزیاس، پاور، سوانسون^۲، ۲۰۰۱).

ارائه تعریفی جامع و جهانی برای این مفهوم هنوز هم به صورت یک مشکل باقی مانده است اما سازمان بهداشت جهانی مفهوم کیفیت زندگی را درک افراد از وضعیت زندگی در قالب فرهنگ و ارزش های حاکم بر جامعه می داند (احمدی و همکاران، ۲۰۰۴) برای اندازه گیری این مفهوم در طی سالهای اخیر استفاده از شاخص ها و معیار های کیفیت محیط زندگی در کشورهای مختلف اعم از توسعه یافته و در حال توسعه متداول شده است و ارتقاء کیفیت زندگی یکی از اهداف دولتها شده است (زحمت کشان، ۲۰۱۲). در این میان به نظر می رسد خلاقیت و هوش هیجانی متغیرهایی هستند که با مفهوم کیفیت زندگی رابطه دارند. هر چند، نمی توان در این مورد با قطعیت ادعا کرد. اما، می توان گفت خلاقیت نیرویی است که بشر به کمک آن خود را از سلطه تقدیر رهایی می بخشد و نه تنها به قلمرویی فراتر از پاسخ های شرطی خود گام می گذارد، بلکه مرز انتخاب های عادی خویش را نیز در می نوردد (مومنی و اوجی نژاد، ۱۳۸۹). در سالهای اخیر توجه به بحث خلاقیت برای خانواده ها، جامعه و آموزش و پرورش جوامع مختلف بسیار قابل توجه بوده است (حسینی، ۱۳۸۰) خلاقیت را می توان به عنوان نوعی مسأله گشایی مد نظر قرار داد. به نظر تورنس تفکر خلاق عبارتست از فرآیند حس کردن مسائل یا کاستی های موجود در اطلاعات، فرضیه سازی درباره حل مسائل و رفع کاستی ها، ارزیابی و آزمودن فرضیه ها، بازنگری و بازآزمایی آنها و سرانجام انتقال نتایج به دیگران است (تورنس، ۱۹۶۲؛ به نقل از کدیور، ۱۳۸۷) بدون شک خانواده مهم ترین نقش را در کنترل و هدایت تخیل و ظهور خلاقیت دارد. علاوه بر خانواده، مدرسه نیز نقش بسیار مهمی در شکوفایی خلاقیت های کودکان دارد (کارشکی، ۱۳۸۱). از طرف دیگر نشاط، شادابی و هیجانات مثبت زمینه ساز شکوفایی استعدادها و خلاقیت در انسان است (قلتاش و همکاران، ۱۳۸۹). به نظر می رسد ایجاد محیط های شاداب، خلاق و مکان هایی که افراد بتوانند کنجکاو و هیجانات خود را ابراز کنند و هوش هیجانی خود را گسترش دهند می توان انتظار ارتقاء کیفیت زندگی را نیز داشت.

بدون شک خانواده مهم ترین نقش را در کنترل و هدایت تخیل و ظهور خلاقیت دارد. علاوه بر خانواده، مدرسه نیز نقش بسیار مهمی در شکوفایی خلاقیت های کودکان دارد (کارشکی، ۱۳۸۱). از طرف دیگر نشاط، شادابی و هیجانات مثبت زمینه ساز شکوفایی استعدادها و خلاقیت در انسان است (قلتاش و همکاران، ۱۳۸۹). به نظر می رسد ایجاد محیط های شاداب، خلاق و مکان هایی که افراد بتوانند کنجکاو و هیجانات خود را ابراز کنند و هوش هیجانی خود را گسترش دهند می توان انتظار ارتقاء کیفیت زندگی را نیز داشت (جعفری و همکاران، ۲۰۱۵). هوش هیجانی در واقع توانایی نظارت بر احساسات و هیجانات خود، دیگران و توانایی و تفکیک احساسات خود و دیگران و دیگران و استفاده از دانش هیجانی در جهت هدایت تفکر و ارتباطات خود با دیگران است (جعفری و همکاران، ۱۳۹۳)

هوش هیجانی هم عناصر درونی است و هم بیرونی شامل میزان خود آگاهی، خود انگاره، احساسات، استقلال و ظرفیت خود شکوفایی و قاطعیت می باشد عناصر بیرونی شامل ظرفیت فرد برای قبول واقعیت انعطاف پذیری و توانایی حل مشکلات هیجانی، توانایی مقابله با استرت و تکانه های می شود (گلمن، ۱۳۸۴/۱۹۹۵)

از امتیازهای هوش هیجانی این است که با افزایش سن افزایش پیدا می کند، در حالی که هوش شناختی چنین امتیازی را دارا نمی باشد (جعفری و همکاران، ۱۳۹۳). با توجه به آنچه گفته شد سوال اساسی این جاست که آیا هوش هیجانی و خلاقیت متغیرهای پیش بین برای مفهوم کیفیت زندگی هستند؟ و آیا بین این متغیرها ارتباطی وجود دارد تا

¹Danckaerts.D, Barke ,Danckaerts.M, Sergeant

²-.Karatzias A., Power K. G., Swanson V.

بتوانیم از طریق بسترسازی برای افزایش هوش هیجانی و خلاقیت، انتظار افزایش کیفیت زندگی را داشته باشیم یا خیر؟ در این زمینه ها تحقیقاتی بسیار اندک و پراکنده انجام گرفته است که به چند نمونه از آن می پردازیم: مقدم و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی با عنوان بررسی رابطه بین هوش هیجانی و خلاقیت دانشجویان بدین نتیجه دست یافتند که بین مولفه های خلاقیت و هوش هیجانی رابطه وجود دارد.

در تحقیقی دیگر مجیدپور (۱۳۸۷) به بررسی رابطه بین خلاقیت، هوش هیجانی و خود کار آمدی دانشجویان دانشگاه آمل پرداختند و بدین نتیجه دست یافتند که بین مولفه های خلاقیت و هوش هیجانی رابطه وجود دارد.

حسینیان و همکاران (۲۰۱۱) به تحقیق درباره موضوعی با عنوان پیش بینی کیفیت زندگی معلمان زن بر اساس متغیرهای هوش هیجانی و هوش معنوی، پرداخته و به این دست یافتند که بین هوش هیجانی و کیفیت زندگی معلمان زن رابطه وجود دارد.

با توجه به آنچه در مورد ضرورت و اهمیت کیفیت زندگی در بین دانش آموزان بیان شد و نقش احتمالی که خلاقیت و هوش هیجانی می توانند بر کیفیت زندگی دانش آموزان داشته باشند مساله ای را با عنوان ((بررسی رابطه خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی در بین دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه ناحیه ۱ شهر یزد)) مطرح می کنیم. برای پاسخگویی به این مساله، متناسب با پیشنه تحقیق فرضیاتی را به صورت زیر پیشنهاد می کنیم:

- بین متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ارتباط وجود دارد.

- بین متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ارتباط وجود دارد.

۲. روش کار

روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. جمعیت آماری تحقیق را کلیه دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه ناحیه ۱ شهر یزد را شامل می شود و نمونه شامل ۱۵۰ نفر از دانش آموزان دوره اول دبیرستان های دخترانه بود. روش نمونه گیری، خوشه ای مرحله ای بود و پرسشنامه های بکار رفته در تحقیق عبارت بودند از:

- پرسشنامه هوش هیجانی توسط با روش لیکرت (هرگز، بندرت، گاهی، معمولاً، همیشه) نمره گذاری می شود. در این مقیاس کلی، سه خرده مقیاس وجود دارد که هر یک تعدادی را شامل می شود، مقیاس های فرعی شامل: نظم دهی و کاربست هیجانها (۱، ۳، ۲۵، ۲۴، ۲۲، ۱۹، ۱۸، ۱۵، ۱۲، ۱۱، ۴) و خوش بینی و مثبت نگری (۱، ۲۱، ۱۶، ۱۴، ۸، ۹، ۷، ۵، ۲) و ارزیابی هیجانها (۱۰، ۲۷، ۲۶، ۲۳، ۲۰، ۱۷، ۱۳) است. پایایی آزمون هوش هیجانی از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۵ است و میزان روایی آن ۰/۶۳ گزارش شده است. (جعفری و همکاران، ۱۳۹۳)

- پرسشنامه کیفیت زندگی جهت سنجش کیفیت زندگی فرد در دو هفته اخیر مورد استفاده قرار می گیرد.

دارای ۴ زیر مقیاس در حیطه های زیر است

الف- حیطه سلامت جسمانی (فیزیکی)

ب- حیطه روانشناختی

ج- حیطه روابط اجتماعی

د- حیطه محیط زندگی

حسینیان و همکاران (۱۳۹۰) ضریب پایایی آزمون کیفیت زندگی از روش بازآزمایی ۰/۶۷ و روایی کلی همزمان آن با تست GHQ رضایت بخش گزارش کرده است. همچنین احمدی و همکاران (۲۰۱۴) پایایی آزمون از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۳ و برای تعیین روایی از همبستگی نمره کلی هر بعد با تک تک سؤال های تشکیل دهنده آن بعد استفاده کرده و دامنه ضریب های همبستگی به دست آمده از ۰/۴۵ تا ۰/۸۳ و همه ضریب ها در سطح ۰/۰۱ معنادار گزارش کرده است.

- پرسشنامه خلاقیت در چهار گروه: سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری و بسط قرارداد این آزمون دارای ۶۰ ماده می باشد که تعداد (۲۲ ماده) در بخش ابتکار، (۱۶ ماده) در بخش سیالی، (۱۱ ماده) در بخش انعطاف پذیری و (۱۱ ماده) در بخش بسط تقسیم شده است. هر ماده دارای سه گزینه می باشد. گزینه ها نشان دهنده ی میزان خلاقیت از کم به زیاد است که به ترتیب نمره ای از ۱ تا ۳ به آن ها تعلق می گیرد. این نمره ها در چهار گروه جمع شده و بدین ترتیب چهار نمره به دست می آید و با جمع بندی چهار نمره می توان یک نمره کل برای خلاقیت آزمودنی به دست آورد

ضریب پایای آزمون در مقوله سیالی ۰/۰۲۳، بسط ۰/۴۴، ابتکار ۰/۶۱ و انعطاف پذیری ۰/۵۹ بدست آمد. روایی همزمان این آزمون و آزمون تورنس از $r=0/19$ تا $r=0/46$ در خرده آزمون سیالی گزارش شده است (دائمی، ۱۳۸۳).

۳. یافته ها

یافته‌های توصیفی تحقیق در متغیر هوش هیجانی عبارت بودند از میانگین $37/107$ و انحراف معیار $9/653$ در دامنه نمرات $117-97$ قرار می گیرد. میانگین و انحراف معیار متغیر خلاقیت به ترتیب عبارت از $70/17$ و $6/641$ بود. میانگین و انحراف معیار متغیر کیفیت زندگی به ترتیب عبارتند از $78/57$ و $9/036$ بود. میانگین و انحراف معیار متغیر سلامت جسمانی (فیزیکی) به ترتیب عبارتند از 19 و $3/32$ بود. میانگین و انحراف معیار متغیر روانشناختی به ترتیب $19/9$ و $3/498$ بود. میانگین و انحراف معیار متغیر روابط اجتماعی به ترتیب $20/1$ و $2/98$ است. میانگین و انحراف معیار متغیر محیط زندگی عبارتند از $19/57$ و $2/384$ بود.

فرضیه اول: بین متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ارتباط وجود دارد.

جدول شماره 1: نتایج همبستگی پیرسون در مورد ارتباط متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن

مولفه های کیفیت زندگی		مولفه های کیفیت زندگی			کیفیت زندگی	همبستگی پیرسون	هوش هیجانی
محیط زندگی	روابط اجتماعی	روانشناختی	سلامت جسمانی (فیزیکی)	کیفیت زندگی			
0/519**	0/528**	0/578**	0/638**	0/770**	همبستگی پیرسون	هوش هیجانی	
0/000	0/000	0/000	0/000	0/000	سطح معنی داری		
150	150	150	150	150	تعداد آزمودنی		
0/349**	0/528**	0/550**	0/591**	0/697**	نظم دهی و همبستگی پیرسون	هوش هیجانی	
0/000	0/000	0/000	0/000	0/000	سطح معنی داری		
150	150	150	150	150	تعداد آزمودنی		
0/419**	0/264**	0/224**	0/225**	0/367**	همبستگی پیرسون	مولفه های هوش هیجانی	
0/000	0/001	0/006	0/006	0/000	خوش بینی و مثبت نگری		
150	150	150	150	150	تعداد آزمودنی		
0/393**	0/342**	0/445**	0/522**	0/581**	همبستگی پیرسون	مولفه های هوش هیجانی	
0/000	0/000	0/000	0/000	0/000	ارزیابی هیجانات		
150	150	150	150	150	تعداد آزمودنی		

** همبستگی در سطح $0/01$ معنی دار است.

این فرضیه به طور کامل تأیید شد. جدول بالا نتایج همبستگی پیرسون در مورد ارتباط متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن را نشان می دهد. براساس این جدول همه سطوح معنی داری مربوط به همبستگی

متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن (۲۰ مورد همبستگی) از ۰/۰۵ و حتی از ۰/۰۱ کمتر است.

بنابراین فرضیه صفر مبنی بر عدم ارتباط متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ($H_0=p=0$) به طور کامل رد می شود و فرضیه تحقیق مبنی بر ارتباط متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ($H_1=p\neq 0$) به طور کامل مورد تأیید قرار می گیرد. با توجه به این نتیجه و از آنجا که براساس جدول بالا تمام مقادیر همبستگی مثبت هستند، می توان گفت ارتباط متغیر هوش هیجانی و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن مستقیم است. به عبارتی هر چه هوش هیجانی، نظم دهی، کاربست هیجانات، خوش بینی، مثبت نگری و ارزیابی هیجانات یک آزمودنی بیشتر باشد کیفیت زندگی او، سلامت جسمانی (فیزیکی)، وضعیت روانشناختی، روابط اجتماعی و وضعیت محیط زندگی او بهتر است و بالعکس.

فرضیه دوم: بین متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ارتباط وجود دارد.

جدول شماره ۲: نتایج همبستگی پیرسون در مورد ارتباط متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن

		مولفه های کیفیت زندگی						
		روابط اجتماعی	روانشناختی	سلامت جسمانی (فیزیکی)	کیفیت زندگی			
مولفه های خلاقیت	همبستگی پیرسون	0/429**	0/477**	0/577**	0/653**			
	سطح معنی داری	0/000	0/000	0/000	0/000			
	تعداد آزمودنی	150	150	150	150			
	همبستگی پیرسون	0/429**	0/346**	0/430**	0/510**	سیالی		
	سطح معنی داری	0/000	0/000	0/000	0/000			
تعداد آزمودنی	150	150	150	150				
مولفه های خلاقیت	همبستگی پیرسون	0/239**	0/215**	0/306**	0/332**	انعطاف پذیری		
	سطح معنی داری	0/003	0/007	0/000	0/000			
	تعداد آزمودنی	150	150	150	150			
	همبستگی پیرسون	0/236**	0/271**	0/424**	0/423**	ابتکار		
	سطح معنی داری	0/004	0/001	0/000	0/000			
تعداد آزمودنی	150	150	150	150				
مولفه های خلاقیت	همبستگی پیرسون	0/303**	0/455**	0/440**	0/545**	بسط		
	سطح معنی داری	0/000	0/000	0/000	0/000			
	تعداد آزمودنی	150	150	150	150			

** همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

این فرضیه به طور کامل تأیید شد. جدول بالا نتایج همبستگی پیرسون در مورد ارتباط متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن را نشان می دهد. براساس این جدول همه سطوح معنی داری مربوط به همبستگی متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن (۲۵ مورد همبستگی) از ۰/۰۵ و حتی از ۰/۰۱ کمتر است.

بنابراین فرضیه صفر مبنی بر عدم ارتباط متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ($H_0=p=0$) به طور کامل رد می شود و فرضیه تحقیق مبنی بر ارتباط متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن ($H_1=p\neq 0$) به طور کامل مورد تأیید قرار می گیرد.

با توجه به این نتیجه و از آنجا که براساس جدول بالا تمام مقادیر همبستگی مثبت هستند، می توان گفت ارتباط متغیر خلاقیت و مولفه های آن با متغیر کیفیت زندگی و مولفه های آن مستقیم است. به عبارتی هر چه خلاقیت، سیالی هوش، انعطاف پذیری، بسط و ابتکار یک آزمودنی بیشتر باشد کیفیت زندگی او، سلامت جسمانی (فیزیکی)، وضعیت روانشناختی، روابط اجتماعی و وضعیت محیط زندگی او بهتر است و بالعکس.

۴. بحث و نتیجه گیری

بحث و نتیجه گیری: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش هیجانی با کیفیت زندگی در بین دانش آموزان دوره دوم دبیرستان های دخترانه ناحیه ۱ شهرستان یزد بود. بر این اساس نمونه ای شامل ۱۵۰ نفر از آنها به روش نمونه گیری خوشه ای مرحله ای انتخاب شدند. یافته های پژوهش نشان داد که بین خلاقیت و مولفه های خلاقیت با میزان کیفیت زندگی دانش آموزان ارتباط مثبت و معنی داری وجود دارد. نتیجه این فرضیه پژوهش به نوعی با یافته پژوهش دهقانی و همکاران (۱۳۹۲) مبنی بر ارتباط بین خلاقیت و سلامت روانی مطابقت دارد اما در فرضیه پژوهشی ما ارتباط بین خلاقیت و کیفیت زندگی دانش آموزان است و سلامت روانی یکی از مولفه های مفهوم کیفیت زندگی می باشد. بصورت کلی می توان نتیجه گرفت که با افزایش خلاقیت در بین افراد می توان انتظار «کیفیت زندگی» بهترین در بین دانش آموزان داشت. پس می توان با مهیا کردن شرایط محیط (خانه، مدرسه و جامعه) برای بروز خلاقیت دانش آموزان سطح و میزان کیفیت زندگی آنها را نیز خانه، مدرسه و جامعه ارتقاء داد.

از طرف دیگر یافته های پژوهش نشان دارد که بین هوش هیجانی و مولفه های آن با کیفیت زندگی و مولفه های آن در بین دانش آموزان سال اول دوره دوم متوسطه رابطه معنی دار وجود دارد. فرضیه پژوهشی با نتایج تحقیقات حسینیان و همکاران (۲۰۱۱)، مجیدپور (۱۳۸۷) همسو می باشد. این بدان معنی است که می توان اذعان کرد که از روی متغیر هوش هیجانی می توان میزان کیفیت زندگی دانش آموزان را پیش بینی کرد و این دو متغیر همبستگی مثبت و ارتباط تعاملی دارند پس می توان گفت: با آموزش مولفه های هوش هیجانی در دانش آموزان میزان کیفیت زندگی آنها نیز ارتقاء پیدا می کند. بدین جهت پیشنهاد می گردد تا با تحقیقات بیشتر بر روی مفهوم خلاقیت و به دست آوردن راههای جدید برای بستر سازی محیط آن در مدارس فرصت تجربه کیفیت زندگی بهتر برای دانش آموزان فراهم کنیم و در ضمن با آموزش مولفه های هوش هیجانی بستر مناسبتری را برای تجربه کیفیت زندگی در دانش آموزان فراهم کنیم.

تقدیر و تشکر

در این جا از مسؤولان آموزش پرورش ناحیه ۱ یزد به خاطر همکاری در زمینه انجام تحقیق تقدیر فراوان به عمل می آید. همچنین از تمامی دانش آموزان دختری که با دقت و آرامش سه نوع پرسشنامه را پرکردند و در این زمینه وقت کافی گذاشتند.

منابع

۱. سلطانی شال، رضا؛ کارشکی، حسین؛ آقا محمدیان شریفات، حمید رضا؛ عبد خدایی، محمد سعید و بافنده، حسین. (۱۳۹۰). بررسی روایی و پایایی پرسش نامه کیفیت زندگی در مدرسه در مدارس شهر مشهد. مجله علوم پزشکی کرمان، دوره ۱۰، شماره ۱، ص ۷۹-۹۳.
۲. نجات، سحر ناز. (۱۳۸۷). کیفیت زندگی و ابعاد آن. مجله اپیدمیولوژی، دوره چهارم، شماره ۲، صص ۶۲ - ۵۷.
۳. دائمی، حمیدرضا، (۱۳۸۳). هنجاریابی آزمون خلاقیت. فصلنامه تازه های علوم شناختی، سال ششم، شماره سوم و چهارم، صص ۸-۱.
۴. جعفری. علی. پورصالحی، مرضیه؛ علیپور، طاهره و دهقان، منصور. (۱۳۹۳). رابطه هوش هیجانی و رضایت زناشویی با رضایت شغلی کارمندان بیمارستان های یزد. مجموعه مقالات اولین کنگره علوم تربیتی و آسیب های اجتماعی، صص ۷۳۸-۷۳۲.
۵. گلمن، دانیل. (۱۹۹۵). پرورش هوش هیجانی. (ترجمه محسن جونیه، ۱۳۸۴). تهران: انتشارات دانش
۶. مومنی، حسین؛ و اوجی نژاد، احمد رضا. (۱۳۸۹). تأثیر بکارگیری الگوی تدریس بدیعه پردازی بر پرورش خلاقیت دانش آموزان در س انشاء. فصلنامه روان شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، سال اول، شماره دوم، صص ۱۰۷-۹۵.
۷. حسینی، افضل السادات. (۱۳۸۰). خلاقیت در مدیریت. مجله رهیافت، شماره بیست و ششم، صص ۱۷-۱.
۸. کارشکی، حسین. (۱۳۸۱) تأثیر آموزش راهبردهای فراشناختی بر درک مطلب دانش آموزان، مجله روانشناسی، سال ششم، شماره یکم، صفحات ۶۶-۵۹
۹. قلتاش، عباس؛ اوجی نژاد، احمد رضا. ، و برزگر، محسن. (۱۳۸۹) تأثیر آموزش راهبردهای فراشناخت بر عملکرد تحصیلی خلاقیت دانش آموزان پسر پایه پنجم. فصلنامه روان شناس تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، سال اول، شماره چهارم، صص ۱۳۵-۱۱۹
۱۰. مجید، فرج. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین خلاقیت، هوش هیجانی و خودکارآمدی دانشجویان دانشگاه آمل. اولین کنفرانس ملی خلاقیت شناسی، تهران، پژوهشکده علوم خلاقیت.
۱۱. مقدم، اعظم؛ نیک بخت اکرم؛ نیک نشان، شقایق، و سیادت. ، سیدعلی (۱۳۸۷). بررسی رابطه هوش هیجانی و خلاقیت دانشجویان. مجله علوم تربیتی و روانش شناسی دانشگاه زاهدان، سال پنجم، شماره اول، صص ۱۱۲-۹۹
12. Danckaerts. D, Danckaerts. M, Sonuga-Barke. E, Sergeant. J,(2008). quality of life in child mental health—conceptual challenges and practical choices. *J Child PsycholPsychiatry*.50(5):544–561
13. Karatzias A., Power K. G., Swanson V.(2001). Quality of School Life: Development and Preliminary Standardization of an Instrument Based on Performance Indicators in Scottish Secondary Schools. *School Effectiveness and School Improvement* , 12(3): 265–84.
14. Jafari Nadooshan, Ali., Alizadeh, Hamid., Sepehri, Fariba., Nikuravesh, Mina, Hosseini Hanzaei, Azam.(2015). Comparison of the quality of school life and social skills in normal children and children with attention deficit / hyperactivity. 2nd international congress on behavioral sciences. 15 may, Tehran – iran
15. Hosseinian, S., Ghasemzadeh, S., & Niknam., M.(2011). Prediction of quality of life in female teachers on the basis of emotional and spiritual intelligence variables. *Quarterly Journal of Career & Organizational Counseling*, Vol, 3 No, 9, pp 42-60
16. Ahmadi, F., Salar, A., & Faghihzadeh, S. (2014). Quality of life in Zahedan. *The Journal of faculty Of Nursing &Midwifery*, 22(10), 61-67.
17. Zahmatkeshan, N., Bagherzade, R., Akaberiyan, SH., Yazdankhah Fard, M., Mirzaei, K., Yazdanpanah, S., Khoramrudi, R., Gharibi, T., Kamali Dasht Arjani , F., &

Jamand, T. (2012). Assessing Quality of Life and Related Factors in Bushehr's Elderly People. Journal of Fasa University of Medical Sciences , Vol, 2, No.1, P 53-58